TEATRUL „NOTTARA“

FLOAREA DE CACTUS

de Barillet și Gredy

Data premierei : 23 decembrie 1986.
Regia : MIRCEA CORNIȘTEANU.
Scenografia : RADU CORCIOVA.
Traducerea : ANGELA PLATI.
Distribuția : CRISTIAN ȘOFRON (Igor) ; DANA DOGARU, TANIA FILIP (Antonia) ; LUCIA MUREȘAN, CAMELIA ZORLESCU (Stéphanie) ; RODICA SANDA ȚUȚUIANU (Doamna Durand-Bénechol) ; GEORGE CONSTANTIN, ȘTEFAN SILEANU (Julien) ; VALENTIN TEODOSIU (Norbert) ; DINU LUCIAN (Domnul Cochet) ; ADRIANA MOCA („Primăvara lui Boticelli“).

Să rezumăm piesa ultimei premiere a Teatrului „Nottara“ ar însemna fie să stricăm plăcerea spectatorilor care nu au văzut nici montarea de acum 15 ani, și nici filmul, fie să repetăm ceea ce e deja cunoscut.

În caietul de sală al noului spectacol este inserat un fragment dintr-o cronică semnată de Jean-Jacques Gautier în „Le Figaro“, în care piesa este considerată un **excelent vodevil.**

O definiție ad-hoc a vodevilului ar fi aceasta : orice piesă în care conflictul e astfel conceput încît în loc să se termine cu bine se termină și mai bine. Am putea spune că vodevilul este unicul coridor care duce spre paradis, mai precis spre imaginea paradisiacă ce ne-o facem la un moment dat despre lume.

Ca orice imagine (despre oameni) șlefuită și lustruită pînă capătă sclipici, și cea oferită de **Floarea de cactus** este construită cu abilități și din volute care o izbăvesc de reproșuri și îndoieli, iar pe fine, spectator, te scutesc de datoria de a-ți pune întrebări.

Vodevilul este un dat ce trebuie respectat cu sfințenia pretinsă de orice perfecțiune, desigur improbabilă și inutilă, dar cu atît mai ambițioasă în a fi respectată și în litera și în spiritul ei. Astfel că Mircea Cornișteanu a trebuit să-și arate doar hărnicia și priceperea de a trece cît mai exact artificiala dar delicioasa construcție de pe netezimea paginii în volumul scenei.

Într-un spectacol cu **Floarea de cactus** — text în care fie și cea mai firavă încercare de lectură personală ar face să sară în aer tot eșafodajul de situații și întorsături —, ceea ce contează sînt actorii. Ei trebuie să îmbrace cît mai pe trup „pielea“ personajelor, care au taliile și detaliile atît de minuțios precizate încît nuanțele, tonul, particularitățile interpretative devin literalmente proprietatea personajului literar.

Așadar, un astfel de text îi vîră pe interpreți **în situație** întocmai cum i-ar vîrî în vagonetul ce trece prin „tunelul groazei“, pe același unic traseu și cu veșnic aceleași surprize, iar interpreții trebuie să reacționeze după cum li-i felul, cît mai convingător și mai expresiv și în conformitate cu efectul scontat. Nu e admisă sub nici un motiv vreo abatere ; se acceptă cu plăcere orice virtuozitate care se mărginește la a „umple“ volumul dat al personajului.

E admirabil, ba mai mult, e stupefiant actorul George Constantin — cel intrat în memoria culturii noastre teatrale cu roluri ca pirandellianul Henric IV, Lear, Prospero, Feodor Karamazov etc., etc. —, cît de bine și cu cît elan izbutește să fie un stomatolog înamorat de două ori (o dată în prima, și o dată în a doua parte a spectacolului), să fie naiv cu gentilețe, cu joviale precarități în capacitatea de observație, burghez cumpătat, amuzat și amuzant în împrejurări și în situații ieftine ; de-a dreptul adorabil în inteligența folosită pentru a spune replici aproape stupide, stîrnind zîmbetul prin felul său de a dori să fie ursuz ș.a.m.d. Statura talentului său încalecă un cal de lemn, interpretînd rolul statuetei de pe birou care reprezintă un condotier ecvestru.

Declarația făcută de George Constantin în caietul-program — „Da, îmi doresc de mulți ani și acest lucru. Iubesc nespus rolurile create în ultimele stagiuni, însă voiam să fac un personaj într-o piesă «veselă»“ — pare să spună că voința sa artistică dorea să-și ia o vacanță. Cred

www.ziuaconstanta.ro

George Constantin, Dana Dogaru, Lucia Mureșan și Valentin Teodosiu

că o va avea de-a lungul a multe sute de reprezentații. Dana Dogaru este chiar tînăra de 25 de ani care, prin fervoarea grijii sale pentru „cealaltă", izbutește să răstoarne totul și să pună lucrurile la punct în mod ideal. Actrița e de mare talent, în timp ce personajul este o mică excepție de la regulă. Oare talentul o face să-și joace rolul de pare-ar ști finalul piesei ? Dorința ei de a regla conturile cu „fosta" doamnă doctor prea seamănă cu voința unei atotștiutoare, pe cînd personajul Antonia, față de doctor, pare mai degrabă o încăpățînată în capriciul ei de a face un bine cîtorva oameni anume.

În fine, Stéphanie, floarea de cactus : Lucia Mureșan știe să fie severă, uscată, plină de ghimpi, corectă, indispensabilă, eficientă și îndrăgostită în taină, în mare taină, de doctorul Julien. Însă momentul cînd devine nebunatică, apetisantă, mondenă, tulburătoare și în cele din urmă cotropitoarea sufletului de patron-stomatolog o găsește mai puțin pregătită, exersată și predispusă.

Valentin Teodosiu în rolul Norbert, amic al doctorului, izbutește să fie un personaj cu haz atunci cînd joacă „felul de a fi" al lui Norbert — prin aceasta înțelegînd și tonul, gestica, rictusul, ticurile etc. —, dar vădește o oarecare stînjeneală în dialogul său cu propria iubită.

Ceilalți interpreți dau cu voioșie replica, fiecare construindu-și, din ce-i oferă textul, o mică schemă : Rodica Sanda Țuțuianu, în doamna Durand Bénechol, e o parvenită cu aere de mare burgheză, Dinu Lucian, în domnul Cochet, e un pedant cochet care-și fabrică șarmul masculin conform ocaziilor, Adriana Moca, în „primăvara lui Botticelli", e țipătoare, artificială și exterioară rolișorului său de midinetă, Cristian Șofron, în Igor — revers al medaliei a cărei față e numită Antonia —, e palid, mult prea palid și chiar stingheritor din pricina firavei sale prezențe în scenă. Să fie de vină monstrul sacru numit George Constantin ? Sau poate dezinvoltura strălucitoare a Danei Dogaru ? Prea multe observații de detaliu permite acest spectacol care, după ambițiile textului, ar trebui să fie un vîrtej amețitor de surprize și nostimade.

La premiera pariziană, „spectacolul — spun cronicile — a fost întrerupt de hohote de rîs și încununat de aplauze, iar cînd s-a terminat, aclamațiile au luat-o înaintea bravo-urilor care nu se mai opreau".

La premiera de la „Nottara" am rîs cu toții de cîteva ori, dar spectacolul n-a instalat pe fețele noastre decît zîmbete. Oare de ce ? — pentru că actori buni sînt în distribuție, regia a fost respectuoasă și corectă cu pretențiile textului...

Să fie de vină publicul de premieră, compus în marea sa majoritate din oameni de teatru, care nu rîd chiar la orice și pe care nu-i amuzi cu una-cu două, sau textul, care mi s-a părut aidoma unui bătrîn ce vorbește mult și im-

www.ziuaconstanta.ro

pecabil despre nimicuri bine puse la punct? Prefer să cred că publicul de premieră e de vină.

Dar cum arată oare spectacolul cu Tania Filip în rolul Danei Dogaru, Camelia Zorlescu în cel al Luciei Mureșan și Ștefan Sileanu înlocuindu-l pe George Constantin? Rămîne de văzut.

Paul Cornel CHITIC

SPECTACOLE PENTRU TINERET

TEATRUL PENTRU COPII ȘI TINERET DIN IAȘI

BALTAGUL

de Constantin Paiu după romanul lui Mihail Sadoveanu

Data premierei: 21 decembrie 1986.

Regia: NATALIA DĂNĂILĂ. Scenografia: MARFA AXENTI.

Distribuția: DOINA IARCUCIEVICI (Vitoria Lipan); TOMA HOGEA (Gheorghiță); NINA DIMITRIU (Minodora); NICOLAE BREHNESCU (Mitrea); TEOFIL VÂLCU, CONSTANTIN CIOFU (Părintele Dănilă); SERGIU TUDOSE, ION AGAGHI (Domnul David); ORTANSA STĂNESCU (Baba Maranda); LIVIU SMÎNTÎNICĂ (Un funcționar de la cancelarie); ION AGAGHI, MIRCEA SAVA (Domnul subprefect); EMILIA PRĂJINARU (Cucoana Aglaia); CRISTINA ANCA CIUBOTARU, DORINA CRIȘAN RUSU (Madam David); SIMONA AGACHI (Madam Vasiliu); GHEORGHE SFAIȚER (Domnul Vasiliu); CONSTANTIN CIOFU (Calistrat Bogza); NICOLAE BREHNESCU (Ilie Cuțui); VIOREL VÎRLAN (Hangiul Donea); CONSTANTIN AMUNTENCEI (Spiru Gheorghiu); VIOREL VÎRLAN (Un jandarm); DORINA CRIȘAN-RUSU (Bocitoarea); În alte roluri: LILIANA MAVRIȘ, IRINA LAZĂR, GHEORGHE SFAIȚER, VIOREL VÎRLAN, AURELIAN BĂLĂIȚĂ (Colindători, nuntași).

Capodopera sadoveniană i-a ispitit de multe ori pe oamenii de teatru. Filonul ei „polițist" îl scutește pe regizor de una dintre marile griji — aceea de a face limpede povestea.

Cartea rămîne netulburată de faptul că optica asupra textului se schimbă astfel că Baltagul poate fi privit — după cum ne spun fragmentele exegetice inserate în afișul-program al spectacolului — fie drept monografie antropologică, fie ca roman de dragoste, roman al inteligenței, al unei acțiuni justițiare, ori roman social, de observație caracterologică, roman filosofic, inițiatic.

Din montarea acestei cărți în versiunea scenică semnată de Constantin Paiu s-a născut **un spectacol sentimental.**

Sentimental mai întîi pentru că, după o îndelungată absență, Sadoveanu se întoarce la Iași; mai apoi, pentru că regizoarea Natalia Dănăilă reconstituie ceea ce scriitorul doar povestește, amintește ori sugerează — „peisajul" psiho-social al familiei Lipan; în al treilea rînd, consider acest spectacol ca fiind sentimental întrucît pe scenă Vitoria apare altfel și are alte dimensiuni omenești decît ne lasă impresia uriașa umbră a personalității ei, ce crește și se întinde de la prima la ultima filă a cărții.

Așadar, Sadoveanu se întoarce triumfal în sufletele și mințile tinerilor spectatori din Iași, iradiind blînda lumină izvorîtă din neînduplecata iubire a Vitoriei Lipan.

Cine este oare această Vitorie? Dramatizarea și spectacolul o spun răspicat și în detalieri convingătoare: este o femeie obișnuită, este o nevastă tînără, focoasă, aprigă și păstrătoare a rînduielilor; o femeie obișnuită, care nu îndrăznește să ia lumea în piept decît tîrziu, foarte tîrziu, după ce-și va fi consumat răbdarea și ultima neliniște pasivă, dar și supușenia datorată soțului ei, după ce va fi istovită de așteptare.

Vitoria, în acest spectacol, nu este „bărbată", nu e o revoltată, nu e o detectivă travestită, ci o nevastă panicată, speriată de gînduri rele și umilită de presupuneri malițioase; astfel că în prima parte a

www.ziuaconstanta.ro